

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL HEALTH AND EFFECTIVENESS
OF SCHOOL UNDER THE OFFICE OF CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3ภรณ์ณ ญ ลำพูน¹, ธิดาวลัย อุ๋นกอง²Parunyu Na Lampoon¹, Thidawan Unkong²

Corresponding Author E-mail: Parunyu.nalampoon@gmail.com

Received: Mar 09, 2024; Revised: Mar 15, 2024; Accepted: Apr 08, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสุขภาพองค์การ 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 322 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่ง ชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านเป้าหมาย ด้านขวัญกำลังใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความสามัคคี และด้านการสนับสนุนทรัพยากร ตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงที่ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ระดับ .84 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : สุขภาพองค์การ, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา,

¹Student in Master of Education Program in Educational Administration, University of Phayao

²ที่ปรึกษา, วิทยาลัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา,

² Advisor, School of Education, University of Phayao

Abstract

This research aimed to 1) study the level of organizational health, 2) study the level of organizational effectiveness of schools and 3) study the relationship between organizational health and effectiveness of school administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The sample used in this research was 322 administrators and teachers in Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, academic year 2023. They were selected by stratified random sampling. The instrument used for data collection was a five-point rating scale questionnaire with IOC index between 0.67 - 1.00 and a reliability was 0.97. The data were analyzed by the statistics of percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that: 1. The organizational health of school administration under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 in overall was at a high level. The results ranked from the high to the low level as follows: leadership, goal focus, morale, cohesiveness, communication, and resource support respectively. 2. The effectiveness of school under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 in overall was at the highest level. The results ranked from the high to the low level as follows: personnel management, educational administration, and student quality. 3. The relationship between organizational health and effectiveness of school under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 had a positive relationship with a statistical significance of .84 and was at a high level with a statistical significance of .01.

Keywords : Organizational Health, Organizational Effectiveness

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติโดยกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” สอดคล้องกับ หมายเหตุในการพัฒนา ในหมายเหตุที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่องานพัฒนาแห่งอนาคต (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13. 2565: 20-23) สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ซึ่งกำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. 2545: 5)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นถือเป็นการกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ดังนั้นสถานศึกษาในฐานะองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมาจากปัจจัยนำเข้ามาจากสภาพองค์การ ดังนั้นสภาพองค์การเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสภาพที่ดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การมีสภาพไม่ดีจะทำให้การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิผล (ชนทอง ไทยทวี. 2562: 34)

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นผลลัพธ์ที่การบริหารจัดการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน ต้องใช้หลักการแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางมีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (เสรี ภักดี. 2564: 6) นอกจากนี้ประสิทธิผลของสถานศึกษา ต้องอาศัยความรู้ ทักษะความสามารถ และประสบการณ์ การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ผลที่เกิดจากความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้นประสิทธิผลจึงเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในการดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ที่จะผลักดันสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ (วันวิสา พรหมสุวรรณ. 2561: 37)

จากภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสถานศึกษาเป็นองค์กรมีหน้าที่จัดการศึกษา ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายขององค์การ ดังนั้นสภาพองค์การจึงมีความสำคัญทำให้การปฏิบัติงานตามภารกิจตามแผนที่วางไว้ สภาพองค์การที่แข็งแรงจะเป็นตัวบ่งบอกถึงประสิทธิผลขององค์การที่มีการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จ โดยการผสมผสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การเพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในองค์การ (ธิชยา ภิระบัน. 2561: 33) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาไปวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานในสังกัดทั้งสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา และนำผลการวิจัยที่ได้ศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาองค์การต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทบทวนวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

1. สุขภาพองค์การ

Miles กล่าวถึงสุขภาพองค์การว่า การศึกษาองค์การเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน โดยให้ความสำคัญเร่งด่วนไปที่การพิจารณาขอบเขตอย่างกว้าง ๆ ของกิจกรรมที่กระทำร่วมกันในองค์การ ด้วยการอาศัยการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อวางแผนแนวทางปรับปรุงองค์การให้เป็นสถานที่น่าอยู่ น่าทำงานและน่าเรียนรู้หรืออย่างน้อยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ(หยาดอัมรินทร์ ศิริจันทร์. 2562: 8)

Hoy and Feldman กล่าวถึงสุขภาพองค์การว่า สุขภาพองค์การเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การมีสุขภาพไม่ดีจะทำให้การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิผล(ชนทอง ไทยทวี. 2562: 34)

สรุปได้ว่าสุขภาพองค์การ หมายถึง สภาวะการณ์ของการปฏิบัติงานตามภารกิจความรับผิดชอบขององค์การ สามารถการดำเนินงานตามที่วางไว้อย่างมีระบบแบบแผน มีการบริหารภายในที่ราบรื่น ผู้บริหารเข้าใจ ความคิดความรู้สึกของสมาชิกในองค์การ มีความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถบรรลุถึงเป้าหมายการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

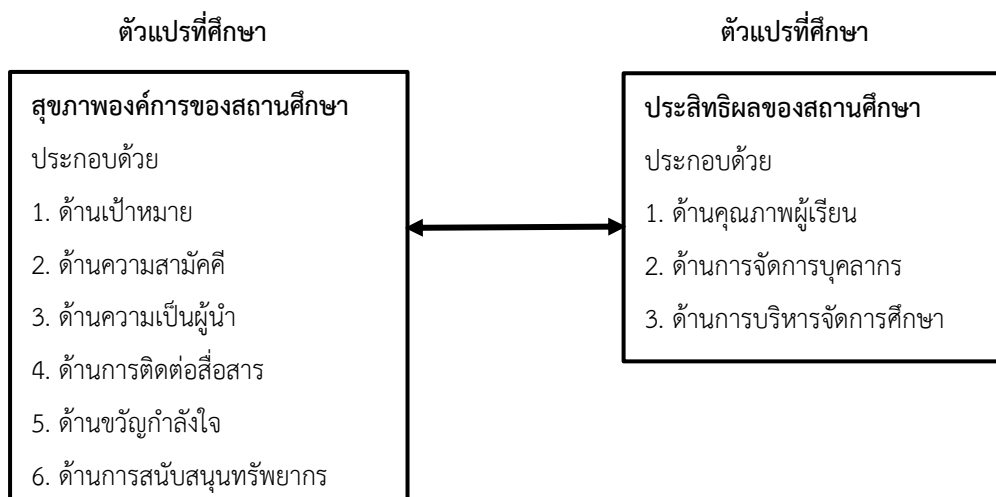
2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Bennis ได้กล่าวประสิทธิผลขององค์การว่า เป็นความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการผสมผสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การเพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในองค์การ(จิษตยา ภระบัน. 2561: 33)

Hoy and Furguson กล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียนพิจารณาจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก และสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ครูอาจารย์ได้

สรุปได้ว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถขององค์การในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นไปตามความคาดหวังและมาตรฐานของสถานศึกษา มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก(วันวิสา พรหมสุวรรณ์. 2561: 37)

กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 139 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 1,975 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, 1970: 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 322 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับคุณภาพองค์การและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ เพื่อทราบถึงสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย ส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองโดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นหน่วยงานที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ความถี่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลผลความหมายของคะแนนกำหนดไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอเป็นรูปแบบตาราง และความเรียง

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ท การแปลความหมายของคะแนน กำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดสุขภาพองค์การ และนำค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นตัวชี้วัดกำหนดเกณฑ์

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพระดับของลิเคิร์ท การแปลความหมายของคะแนน กำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดประสิทธิผลของสถานศึกษาและนำค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเป็นตัวชี้วัดกำหนดเกณฑ์

4. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันวัดความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์สุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและได้สรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิ การศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตาราง 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	n = 322	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	94	29.19
หญิง	228	70.81
รวม	322	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	168	52.17
ปริญญาโท	144	44.72
ปริญญาเอก	10	3.11
รวม	322	100.00
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	26	8.07
ครู	296	91.93
รวม	322	100.00
ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
น้อยกว่า 5 ปี	117	36.34
5 – 10 ปี	129	40.06
10 ปีขึ้นไป	76	23.60
รวม	322	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 70.81 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มั้วฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.17 รองลงมา คือ ระดับวุฒิการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 44.72 และวุฒิการศึกษาปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 3.11 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 91.93 และตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 8.07 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มั้วประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.06 รองลงมา คือ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.34 และ10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.60 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวม

ด้าน	คุณภาพองค์การ	n = 322		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านเป้าหมาย	4.46	0.54	มาก	2
2	ด้านความสามัคคี	4.42	0.61	มาก	5
3	ด้านความเป็นผู้นำ	4.52	0.65	มากที่สุด	1
4	ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.43	0.58	มาก	4
5	ด้านขวัญกำลังใจ	4.45	0.67	มาก	3
6	ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.41	0.59	มาก	6
ภาพรวม		4.45	0.53	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับคุณภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ในภาพรวมคุณภาพองค์การอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ด้านเป้าหมาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.54) และอันดับที่ 3 คือ ด้านขวัญกำลังใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.59)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวม

ด้าน	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	n = 322		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.47	0.50	มาก	3
2	ด้านการจัดการบุคลากร	4.55	0.64	มากที่สุด	1
3	ด้านการบริหารจัดการศึกษา	4.54	0.49	มากที่สุด	2
ภาพรวม		4.52	0.45	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ในภาพรวมประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการบุคลากร ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.49) ถัดมา คือ คุณภาพผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.50)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สภาพองค์การ (X)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)			
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_t
X_1	.712**	.740**	.780**	.796**
X_2	.658**	.710**	.720**	.759**
X_3	.541**	.641**	.682**	.664**
X_4	.702**	.743**	.713**	.769**
X_5	.577**	.676**	.692**	.692**
X_6	.717**	.709**	.751**	.777**
X_t	.746**	.800**	.817**	.842**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .842 ($r = .842^{**}$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การด้านเป้าหมายกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการศึกษา (X_1 และ Y_3) มีค่า $r = .780$ รองลงมา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากรกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการศึกษา (X_6 และ Y_3) มีค่า $r = .751$ ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การด้านความเป็นผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน (X_3 และ Y_1) มีค่า $r = .541$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในครั้งนี้ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อสภาพองค์การและประสิทธิผลของสถานศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพองค์การ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมสภาพองค์การอยู่ในระดับมาก โดยสภาพองค์การด้านความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กำหนดจุดเน้นในการส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารให้มีสมรรถนะสูง มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีการยอมรับ ความรับผิดชอบในการทำงานสูง รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและมีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา คุณลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นนี้ความเป็นผู้นำของผู้บริหารจะต้องเกิดผลเป็นที่ประจักษ์ในองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (หยาดอมรินทร์ ศิริจันทร์. 2562: 28) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำของการบริหาร คือ พฤติกรรมผู้นำที่

แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจในความเคารพกันอย่างสนิทสนมและเป็นกันเอง ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ชักจูงกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นหน้าที่จำเป็นและสำคัญยิ่งของผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน เพราะผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวกให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้นำจึงเป็นเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่น่ามาวัดสุขภาพองค์การ ในส่วนของหน้าที่ผู้บริหารนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้วัดและประเมินประสิทธิภาพของสมาชิกในองค์การให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาอาจจะไปประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นองค์ประกอบของสุขภาพองค์การทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบในการทำงาน คุณธรรม มีความน่าเชื่อถือและมีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านเป้าหมาย องค์การมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ในความสำเร็จที่ชัดเจน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ เพื่อควบคุมสถานการณ์ได้ ด้านขวัญกำลังใจ ผู้บริหารมีการเสริมแรงทางบวกให้กับสมาชิกในองค์การ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพให้กับสมาชิกในองค์การ และยกมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การได้รับการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสายงานที่ตนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ด้านการติดต่อสื่อสาร สมาชิกในองค์การมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และครอบคลุม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้แก่สมาชิกในองค์การ ด้วยการติดต่อสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง และชัดเจน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น นำไปสู่การบริหารงานขององค์การไปสู่เป้าหมายที่สมบูรณ์ ด้านความสามัคคี สมาชิกในองค์การร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน รับผิดชอบ แก้ปัญหา และพัฒนาองค์การร่วมกัน และให้อิสระกับสมาชิกในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และด้านการสนับสนุนทรัพยากร สมาชิกในองค์การมีการแบ่งปันการใช้ทรัพยากรกันอย่างเหมาะสม โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดกับงาน อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาตนเอง ให้สมาชิกในองค์การมีความรู้ ความชำนาญในการผลิต สื่อ อุปกรณ์ และนวัตกรรมทางการสอนด้วยตนเอง

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านการจัดการบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรมีความสำคัญเนื่องจากเป็นกระบวนการเสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติตนตามศีลธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ และค่านิยมที่ดีของสังคม มีความรัก ความสามัคคี และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชนและสังคม สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ ภักดี (2564: 28) ได้กล่าวว่า การจัดการคือการมอบหมายงานที่ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้หน้าที่การวางแผนสู่บุคลากรและกลุ่มภายในองค์การองค์การสร้างกลไกเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติบุคลากรภายในองค์การได้รับการมอบหมายงานที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายขององค์การงานได้รับการจัดการ เพื่อที่จะให้ผลลัพธ์ของแต่ละบุคคลส่งเสริมต่อความสำเร็จของแผนและสุดท้ายนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การในสถานศึกษา อาจเกิดความแตกต่างทางคิดของบุคลากร ส่งผลให้การปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบเกิดปัญหา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของ ธิษยา ภิระบัน (2561: 33) ได้กล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การว่า เป็นความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการผสมผสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ เพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในองค์การ ดังนั้นองค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการบุคลากร โดยบุคลากรปฏิบัติตนตามศีลธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และค่านิยมที่ดีของสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชนและสังคม และสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน ด้านการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากสมาชิกภายในองค์การในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่เกิดจาก

สมาชิกในองค์กรร่วมกันแก้ปัญหา อันนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาที่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และด้านคุณภาพผู้เรียน ที่ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่งดงาม และเป็นผู้ที่มีค่านิยมที่พึงประสงค์รวมทั้งได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจากครูผู้สอน และสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการต่าง ๆ อยู่เสมอ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพพหุองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .842 ($r = .842^{**}$) เนื่องจากจากสถานการณ์ที่ผ่านมาเกิดการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ส่งผลต่อปัญหาด้านกำลังคนเชิงคุณภาพ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้หาแนวทางในการพัฒนาากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจูงใจการพัฒนาแห่งอนาคต โดยการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้เรียนและนำเทคโนโลยี สื่อออนไลน์รวมทั้งนวัตกรรมใหม่ ๆ มาเป็นช่องทางในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพพหุองค์การด้านเป้าหมายกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการศึกษา (X1 และ Y3) มีค่า $r = .780^{**}$ เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดที่เป็นเช่นนี้ เพราะการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ในความสำเร็จขององค์การที่ชัดเจน ต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกภายในองค์กรในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่เป็นความสำเร็จสูงสุด เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จะต้องได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในองค์กรทุกคน ที่จะร่วมกันดูแล แก้ปัญหาเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดในสถานศึกษาได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ สมวงศ์. (2563: 140) ได้ศึกษาการศึกษาสุขภาพพหุองค์การของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) พบว่าแนวทางการพัฒนาสุขภาพพหุองค์การของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ควรมีการพัฒนากระบวนการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมชัดเจนที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น รับฟังข้อเสนอแนะและเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ขยันศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา และมีความเป็นผู้นำสูง เป็นนักพัฒนาคิดนอกกรอบ แต่ควรอยู่บนพื้นฐานของระเบียบทางราชการอย่างสร้างสรรค์ และปฏิบัติได้อย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษา ยึดประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการเรียนการสอนสมัยให้สถานศึกษาใกล้เคียงให้มีความพร้อมในการปรับตัวสู่ศตวรรษที่ 21 และความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพพหุองค์การด้านความเป็นผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน (X3 และ Y1) มีค่า $r = .541^{**}$ เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญาของสถานศึกษาให้บรรลุตามที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ยังเป็นผู้นำในการจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน รวมทั้งได้รับความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาร่วมกับชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น การสนับสนุนจากโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะร่วมกันระดมทรัพยากรที่จำเป็นและมีคุณภาพมาจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันทอง ไทยทวี. (2562: 99) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพพหุองค์การของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแล การดำเนินการด้วยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการของสถานศึกษาร่วมกับองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้น ๆ หากสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามแนวทางของสุขภาพพหุองค์การที่ดีย่อมทำให้สถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันหากไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางของสุขภาพพหุองค์การที่ดีก็ย่อมทำให้สถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดการศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรในด้านบุคลากร การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่อย่างเพียงพอต่อความต้องการ ด้วยบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก และโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกล ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ค่าจ้าง น้อยตามไปด้วย ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงจำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในด้านการจัดสรร วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยสุขภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากร ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้เพิ่มขึ้นตามความภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ต้องสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนรู้อย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพได้สูงสุด เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายขอบและโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การในสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- ชั้นทอง ไทหวี. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธิตยา ภีระบัน. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วรัท สมวงศ์. (2563). การศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา). การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วันวิสา พรหมสุวรรณ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570).
- เสรี ภักดี. (2564). กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

หยาดอัมรินทร์ ศิริจันทร์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การของสถานศึกษากับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

Campbell, J. P. (1997). *Introduction to Education Administration*. Boston; Allyn and Boston Inc.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-608.

Matthew B. Miles, (1973). *Planned Change and Organizational Health*. Figure and Ground (Boston Allyn and Bacon), 378-380.

Mott, Paul, E. (1972). *The characteristic of efficient organizations*. New York Harper and Row.